

KIELI KEHITTYY

**-Menetelmäpankki S2 -lasten kielellisen
kehityksen tukemiseen-**

Koonnut,

Emmi Pulkkinen &

Susanna Ryyänen

Karelia ammattikorkeakoulu

Sosiaalialan koulutusohjelma 2018

Sisällys

LIIKUNTA JA TOIMINNALLISUUS.....	4
PELIT JA LEIKIT.....	8
LORUT JA LAULUT.....	20
LÄHTEET.....	33

Lukijalle

Tämä menetelmäpankki on toteutettu Karelia-ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelman opinnäytetyönä. Menetelmäpankki on kehitetty erään Pohjois-Karjalassa sijaitsevan päiväkodin käyttöön S2 -lasten kielellisen kehityksen tukemiseen. Menetelmät on koottu henkilökunnan haastattelujen perusteella ja niistä on pyritty luomaan eri ikäisille lapsille muokattavissa olevia, yksinkertaisia ja selkeitä sekä lapsilähtöisiä. Mukana on toiminnallisia harjoituksia, pelejä ja leikkejä, laululeikkejä ja loruja. Olemme liittäneet menetelmäpankkiin kuvia tarvittavasta kuvamateriaalista ohjausten tueksi. Toivomme, että lukija saa menetelmäpankin harjoituksista inspiraatiota S2 -lasten kielellisen kehityksen tukemisen ohjauksiin!

Tekijät,

Emmi Pulkkinen
Susanna Rynänen
joulukuu 2018

LIIKUNTA JA TOIMINNALLISUUS

Lapsi luo mielikuvia toiminnan avulla ja lapsen toiminnassa ovat mukana kaikki aistit. Lapsi oppii liikunnan ja toiminnan avulla sanojen merkityksiä ja se helpottaa asioiden muistamista, sekä sanojen mieliin palauttamista. Liikkuessaan lapsi tutkii, vertailee, tekee johtopäätöksiä ja miettii syy- ja seuraussuhteita. Liikunnalla on suuri merkitys käsitteiden konkretisoinnissa. Leikki ja liikunta kehittää myös lapsen vuorovaikutustaitoja ja lapsi oppii sääntöjen noudattamista. Toiminta kehittää lapsen ilmaisutaitoa ja toiminnan avulla lapsi ilmaisee luontaisesti omia ajatuksia.

Edessä, päällä, takana- leikki

Leikissä jokaisella lapsella on esimerkiksi tuoli tai liikuntasaliin/luokkatilaan voi laittaa useita paikkoja esim. Jumppavälineistä. Ohjaaja sanoo, mihin lapsen pitää mennä. Esim. kun ohjaaja sanoo "tuolin alla", lasten on toteltava käskyä, kunnes seuraava ohje annetaan. Leikin avulla opetellaan paikan käsitteitä.

Leikkiä voi myös toteuttaa "kapteeni käskee" leikkinä, yksi lapsi saa vuorollaan olla kapteeni ja muut lapset seuraavat hänen ohjeitaan.

Tarvittavat välineet: Tähän leikkiin voi ottaa avuksi paikan määreitä käsittelevät pallo-kortit. Lapselle on helpompaa ymmärtää kuvan avulla mitä pyydetään tekemään.

Kehonosat- leikki

Leikissä lapset toimivat pareittain ja yhdistävät ruumiinosia ohjaajan ohjeiden mukaan. Esimerkiksi kun ohjaaja sanoo "käsi vasten selkää", pitää toisen lapsen käsi laittaa toisen selkää vasten. Myös lapset voivat ehdottaa, mitä ruumiinosia yhdistetään.

Tarvittavat välineet: Tähän leikkiin voi yhdistää kansion paperinuket, joiden avulla leikin alussa voidaan kerrata kehon osia.

Temppurata

Väriesteiden ylityksessä lapsen tulee nimetä se väri, jonka yli hän menee. Esteet voivat olla tyynyjä, aitoja, astinlautoja, ämpäreitä yms.

Minitrampoliinilla voi laskea omat hypyt, kymmenen hyppyä hypättynä ja laskemisen jälkeen saa hyppiä vielä vapaasti tai jatkaa matkaa.

Radan varrelle voi laittaa eläimien kuvia, jolloin lapsen tulee nimetä eläin ja matkia sen liikkumista.

Hernepussin heittäminen tietyn noppaluvun mukaan.

Temppuradalle voi myös piilottaa palapelin paloja, joita lapset etsivät samalla. Lopuksi palapeli kasataan yhdessä ja pohditaan mitä kuvassa näkyy

Tarvittavat välineet: Erilaisia jumppavälineitä, noppa, kuvakortteja ja palapeli (tulostettu kuva leikattu osiksi)

Eläin jumppa

Ohjaaja sanoo jonkin eläimen nimen ja lapset matkivat eläimen liikkumista.

Ohjaaja voi myös esittää jotkin eläintä ja lapset yrittävät arvata mikä eläin on kyseessä.

Tarvittavat välineet: Eläinkortit, eläin aiheista musiikkia taustalle.

Värihippa

Liikuntasaliin levitellään erivärisiä tavaroita, esim. Jumppamatto, pallo ym. Ohjaaja sanoo jonkun värin ja lapset siirtyvät sen värin luokse. Ohjaaja voi myös sanoa värin niin, että lapset siirtyvät sen värin luokse mitä heidän vaatteistaan löytyy.

Tarvittavat välineet: Leikin alussa voi lasten kanssa kerrata yhdessä värien nimiä käyttäen värikortteja. Jumppamatto, pallo ym. muita värikkäitä jumppavälineitä.

Värileikki

Lauletaan laulua *“Kenellä on päällään jotain punaista..sinistä..vihreää..keltaista..”* Samalla näytetään värin mukaista korttia. *“Sen on vuoro nostaa jalkaa. nostaa kättä..mennä kyykkyy..pyöriä ympäri..tervehtiä kaveria..taputella massua..hyppiä tasajalkaa”* jne. Leikissä ohjaaja voi antaa lapsille vuorollaan sanoa seuraavaan tavan liikkua.

Tarvittavat välineet: Värikortit, musiikkia

PELIT JA LEIKIT

Päivähoidon arkeen liittyvät leikit ja toiminta kehittävät puhetaitoja, kielellistä tietoisuutta ja vuorovaikutustaitoja. Esimerkiksi monet hoksausleikit, kim-leikki, tutustumis- ja arvausleikit edistävät lukemisen valmiuksia. Esikouluikäistä lasta kiinnostavat arvoitukset, sanaleikit, hassut tarinat, vitsit ja kummitustarinat. Kielellä leikkiminen ja kielikuvien selvittäminen edesauttavat maahanmuuttaja lapsen kielellistä kehittymistä.

Paperinuket

Paperinukkeja pukemalla lapset voivat opetella samalla vaatteiden ja asusteiden nimiä sekä kehon osia. Ohjaaja voi kehottaa lapsia esimerkiksi seuraavalla tavalla *"Laita nukelle hattu päähän"* *"Sitten laitetaan lapaset käteen"*.

Paperinukke mallit ja vaatekappaleet voi tulostaa internetistä. Kuvat voi myös laminoida, jolloin vaatekappaleita voidaan asettaa sinitarralla paperinukkeeseen.

Tarvittavat välineet: Paperinuket ja vaatteet (sinitarraa)

Lautapelit

Lapset saavat harjoitella valittujen sanateemojen lausumista. Teemoja voivat olla esimerkiksi vaatteet, hedelmät tai eläimet. Lapset heittävät vuorollaan noppaa ja liikkuvat pelilaudalla nopan osoittaman lukumäärän. Pelilaudalle on merkitty ”korttipisteitä”. Kun lapsi etenee pelilaudalla noppaa heittämällä korttipisteelle (tasalukua ei vaadita) hän saa nostaa pakasta kuvakortin ja arvata mitä kuvassa. Oikein arvattuaan lapsi saa pitää kortin itsellään ja vuoro siirtyy seuraavalle. Pelin päätyttyä kortit lasketaan ja eniten kortteja kerännyt on voittaja.

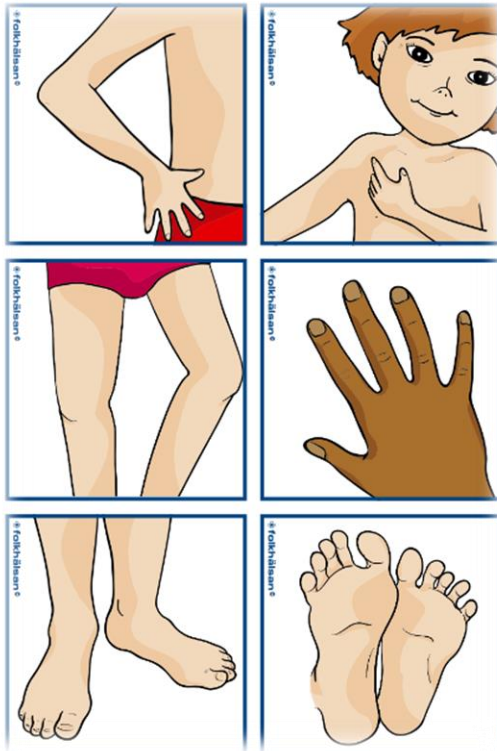
Peliin voi yhdistää myös kuvakortin esittämän kuvan värien nimeämistä sekä äänten matkimista (esim. eläimet tai työkalut).

Tarvittavat välineet: Peliin tarvitaan jokaiselle pelaajalle oma pelinappula, noppa, kuvakortit sekä pelilauta. Valmiita erilaisia pelilautapohjia voi tulostaa internetistä.

Kehon osien arvaus

Nimetään yhdessä kehon osia, lapset saavat samalla etsiä osat itsestään. Yksi lapsi osoittaa vuorollaan toisille jotakin osaa itsestään ja muut voivat nimetä osan, jota lapsi tarkoittaa. Lopuksi kerrataan osat yhdessä ohjaajan kanssa.

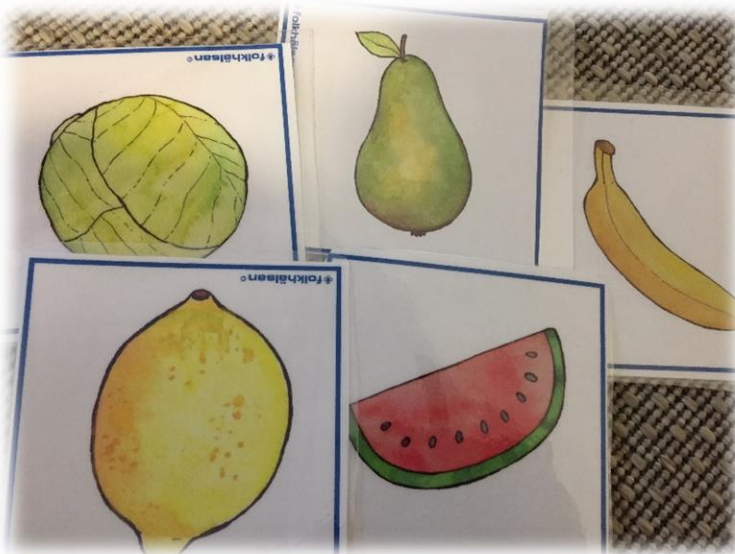
Tarvittavat välineet: Kehon osa -kortit.

Laiva on lastattu

Eläimillä, hedelmillä, liikennevälineillä, väreillä... Lapset keksivät mahdollisimman monta asiaa samaan teemaan liittyen.

Tarvittavat välineet: Hernepussi ja erilaisia kuvakortteja aihepiireittäin.

Piirretään hirviö

Lapset piirtävät hirviön annettujen ohjeiden mukaan.

Ohjaaja sanoo jonkun ruumiinosan nimen ja näyttää sen samalla itsessään.

Lapset toistavat perässä. Sitten ohjaaja tai joku lapsista heittää noppaa. Hän näyttää saadun silmäluvun muille lapsille ja sanoo sen ääneen. Nopan silmäluku osoittaa, montako kappaletta kyseistä ruumiinosaa hirviölle piirretään.

Piirtämistä jatketaan, kunnes hirviölle on piirretty kaikki ruumiinosat:

-Pää, nenä, korva, silmä, suu, kaula, sormet, vatsa, käsivarsi, jalka, varpaat ja jalkaterät. Piirtämisen jälkeen voidaan miettiä yhdessä, puuttuuko hirviöltä jotain ja lopuksi hirviöt voi vielä värittää.

Tarvittavat välineet: Paperia, värikyniä ja noppa

Huomaatko eron?

Ohjaaja menee ulos huoneesta ja muuttaa vaatetuksessaan yhden asian esim. pukemalla päälleen esim. takin tai ottamalla jonkun vaateen pois. Ohjaajan tullessa takaisin lasten tehtävä on huomata, mikä on muuttunut. Lapset nimeävät vaatekappaleen, mikä on muuttunut. Esim. "Laitoin pipon/otin toisen hanskan pois." Ohjaaja voi myös vaihtaa vaatekappaleitten paikkaa, jolloin lapset vuorollaan kertovat mikä vaatekappale on vaihtanut paikkaa ja nimeävät sen.

Tarvittavat välineet: Erilaisia vaatteita

Lajitteluleikki

Ohjaaja valmistaa taulun, johon piirretään muutama sarake eri yläkäsitteille. Jokainen sarake kuvastaa jotakin yläkäsitettä, esimerkiksi hedelmät, kulkuvälineet, ruokailuvälineet. Jokaisen eri teemaa kuvaavan asian ääriviivat piirretään niille varattuihin sarakkeisiin (esim. kulkuvälineet – piirretään auton ääriviivat). Sen

jälkeen lapset nostavat pussista/laatikosta kuvakortin, jonka hän vuorollaan asettaa oikean teeman alle (esim. pyörä kuuluu kulkuvälineet sarakkeeseen).

Tarvittavat välineet: Kartonkia, kyniä ja kuvakortteja aihepiireittäin.

Kuvaralli

Leikkiin valitaan kuvakortteja, jotka lapset osaavat jo sujuvasti nimetä. Ohjaaja antaa jokaiselle lapselle kuvakorttipakan eteen. Jokainen lapsi nostaa vuorollaan omasta pakastaan yhden kuvakortin ja nimeää sen esittämän kuvan mahdollisimman nopeasti. Vaihtoehtoisesti ohjaaja näyttää yksi kerrallaan lapsille erilaisia kuvia ja nopeitten arvannut saa kuvakortin itselleen pisteeksi.

Tarvittavat välineet: Erilaisia kuvakortteja aihepiireittäin

Karhu mörrikät

Osa leikkijöistä tekee pesän seisoen kädet ojennettuina toinen toisilleen kuin majan katoksi. Muut leikkijät ovat karhuja, jotka kuljeskelevat ympäriinsä lorun mukaan: Karhu mörrikät, jörrikät, pörrikät, lystiä pitävät kaiken kesää. (Kuljetaan karhuina) Syksyllä ne vasta kömpivät omaan pesään (Mennään pesään) Siellä ne nukkuvat makoisasti uuden hunajan tuoksuun asti (Ollaan hiljaa)

Mitä kuvassa näkyy?

Ohjaaja valitsee sopivan kuvan, josta löytyy paljon erilaisia asioita/ esineitä ja jossa tapahtuu jotakin. Sen jälkeen hän pyytää lapsia kertomaan, mitä kuvassa tapahtuu. Lapset nimeävät myös kielitaitonsa mukaan mahdollisimman paljon erilaisia esineitä ja asioita kuvasta.

Tarvittavat välineet: Erilaisia kuvia, missä tapahtuu paljon (kuvat maalauksista sopivat hyvin).

Tunteiden tunnistaminen

Leikin avulla lapset opettelevat nimeämään erilaisia tunnetiloja. Ohjaaja käy läpi lasten kanssa erilaisia tunnetiloja ja niiden nimityksiä kuvakortteja apuna käyttäen. Kun lapset osaavat riittävästi erilaisia tunnetiloja, leikkiä jatketaan siten, että lapset nostavat pussista vuoron perään tunnetilaa kuvaavan kortin ja esittävät toisille ilmeen/tunnetilat. Muut lapset pyrkivät arvaamaan mikä tunne on kyseessä. Leikin voi toteuttaa myös pareittain.

Tarvittavat välineet: Tunnekortit.

Mikä ei kuulu joukkoon?

Ohjaaja asettaa esille muutamia kuvia. Lasten tehtävä on kertoa, mikä kuva ei kuulu joukkoon. Sen jälkeen lapset perustelevat yhdessä, miksi kyseinen kuva ei kuulu kuvajoukkoon (esim. muut ovat punaisia kuvia, muut ovat hedelmiä, muut ovat syötävää)

Tarvittavat välineet: Erilaiset kuvakortit

Tuoksut ja makuja

Pöydälle asetetaan erilaisia elintarvikkeita / hedelmiä maisteltaviksi. Ohjaaja pyytää lapsia kuvailemaan, miltä ruoka maistui? Miltä se tuoksuu? Leikin avulla voidaan opetella erilaisia kuvaavia sanoja (esim. maukas, suolainen, hapan.) Esimerkiksi syksyllä voi hyödyntää leikissä sadonkorjuun vihanneksia.

Tarvittavat välineet: Erilaisia elintarvikkeita mm. hedelmiä, vihanneksia. Pieniin lasipurkkeihin voi laittaa mausteita haisteltaviksi.

Tunnustelua

Tehtävän tarkoituksena on opetella nimeämään erilaisia ominaisuuksia. Ohjaaja kerää pusseihin/purkkeihin erilaisia materiaaleja (esim. hiekkaa, kiviä, kangasta, lunta, jauhoja ym.) siten, että lapset eivät näe mitä materiaalia pussissa/purkissa on. Lapset saavat tunnustelun jälkeen kertoa, miltä materiaali tuntuu? (esim. kylmä, pehmeä, liukas...)

Tarvittavat välineet: Erilaisia materiaaleja, joissa eri tekstuureja. Pieniä purkkeja tai pusseja.

Värikortit

Lapset nostavat vuorollaan pussista kuvakortteja ja nimeävät ne. Kuvakorteissa on erivärisiä muotoja (esim. punainen neliö, vihreä ympyrä, keltainen kolmio)

Tarvittavat välineet: Muotokortteja.

Rikkinäinen puhelin

Leikkijät asettuvat jonoon tai ympyrään istumaan. Toisessa päässä oleva lapsi kuiskaa haluamansa sanan tai lauseen seuraavalle ja tämä kuiskaa sen eteenpäin sellaisena kuin kuuli, kunnes päästään jonon loppuun. Viimeinen lapsi sanoo ääneen, mitä hän kuuli, ja ensimmäinen lapsi kertoo, oliko se oikein vai väärin. Sitten hän paljastaa muille, mikä oikea viesti oli. Jonon ensimmäinen lapsi siirtyy viimeiseksi ja toisena ollut lapsi saa nyt laittaa uuden viestin liikkeelle.

Liikkeelle laitettu sana voi olla esim. jokin väri, numero, eläin, harrastus, ruokasana tms. Aiheen rajaaminen helpottaa leikkiä. Leikin voi tehdä myös piirtämällä toisen selkään. Tällöin esim. Numerot ja kirjaimet toimivat hyvin.

Tarvittavat välineet: Erilaiset kuvakortit

Muistipelit

Tarkoituksena on yhdistää samanvärisiä esineitä toisiinsa. Esimerkiksi punainen auto ja punainen pallo muodostavat parin. Ohjaaja pyytää samalla nimeämään värit ja esineet/asiat.

Muistipeliä voi pelata myös yhdistämällä samanmuotoisia asioita esim. appelsiini-aurinko, hylly- televisio, tai arkielämässä yhdessä käytettäviä asioita kuten hammastahna-hammasharja.

Tarvittavat välineet: Muistipelikortit, erilaisia kuvakortteja

Vastakohtat

Etsitään korteista vastaparit ja keskustellaan lapsen kanssa mitä kuvissa näkyy. Kortteja voi käyttää myös muistipelinä.

Tarvittavat välineet: Vastakohtakortteja.

Arvaa mikä? - leikki

Ensin nimetään korteissa näkyvät asiat yhdessä lapsen kanssa. Lapsi yrittää keksiä kuvissa näkyviin ohjeisiin oikean vastauksen. Esimerkiksi "Se on soitin", "Sen voi heittää" jne.

Tarvittavat välineet: Kuvakortteja

Verbit

Lapset nostavat vuorotellen pakasta erilaisia tekemistä kuvaavia kuvakortteja. Kuvakortin nostajan tehtävänä on esittää muille saamansa kuvakortin tekemistä (esim. juosta, nukkua, syödä, hiihtää).

Tarvittavat välineet: Tekemistä kuvaavia kuvakortteja.

Ajoneuvot

Valitaan kuvakorteista yksi ajoneuvo ja lasten tehtävänä on matkia sen liikkumista ja ääntä.

Tarvittavat välineet: Ajoneuvokortit.

KIM-leikki

Kortit tai esineet nimetään ja asetetaan pöydälle tai lattialle lasten nähtäviksi. Lapset sulkevat silmänsä, ja sillä aikaa ohjaaja ottaa yhden kuvan tai esineen pois. Lapset avaavat silmänsä ja yrittävät arvata, mikä kuva tai esine puuttuu. Oikein arvannut saa poistaa seuraavan kuvan tai esineen.

Tarvittavat välineet: Erilaisia pieniä esineitä tai kuvakortteja.

LAULUT JA LORUT

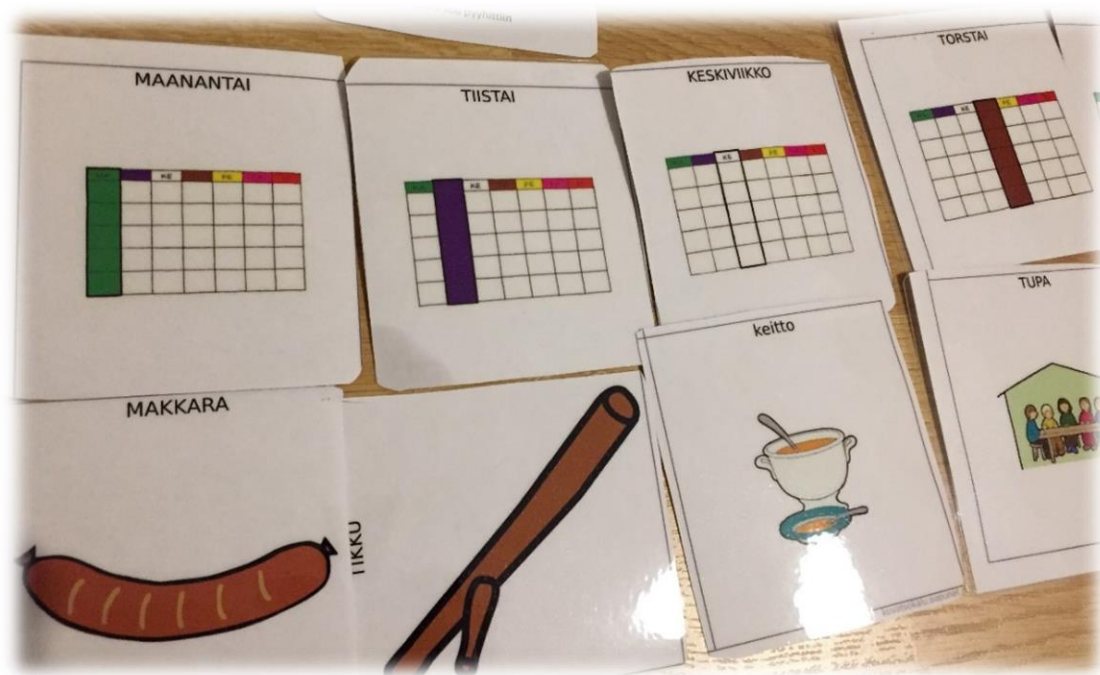
Lorut sisältävät monipuolista, kieltä rikastuttavaa sanastoa. Riimit ja rytmit tukevat muistamista, mikäli lapsi unohtaa lorun sanat. Loruleikkien avulla lapsi oppii myös sanojen tavutusta. Hauskat riimit, loruleikit ja arvoitukset kehittävät mielikuvitusta, keskittymiskykyä ja muistia. Lapsi oppii käyttämään kieltä monipuolisesti, kun hänelle tarjotaan mahdollisuuksia leikkiä ja tutkia kielellä.

Lorupussi

Lapset saavat vuorollaan nostaa pussista lorua esittävän kuvan ja nimetä sen. Laminoitujen kuvien kääntöpuolella on kuvaan liittyvä loru tai laulu. Ohjaaja voi nostaa ennen lorun tai laulun aloittamista esille lorun tai laulun sanoja kuvaavaa kuvamateriaalia nähtäväksi, että lasten on helpompi ymmärtää, mistä lorussa lauletaan.

Tarvittavat välineet: Pieni pussi ja lorukortteja

Lorutellessa ja laulaessa on hyvä myös ottaa sanoja kuvaavia kehon liikkeitä tai/ja käsimerkkejä mukaan.

Karhu nukkuu- leikki

Leikkijöiden keskuudesta valitaan yksi vapaaehtoinen karhuksi. Karhu menee lattian keskelle kippuraan silmät kiinni. Muut leikkijät muodostavat karhun ympärille piirin. Leikkijät laulavat yhdessä ohjaajan kanssa ja liikkuvat piirissä karhun ympärillä:

"Karhu nukkuu, karhu nukkuu talvipesässensä, ei ole vaaraa kellään, näin sitä leikitellään, karhu nukkuu karhu nukkuu, eipäs nukukaan!"

Laulun lopuksi "karhu" nousee ylös ja alkaa ottamaan muita kiinni. Kiinni jäänyt menee vuorostaan karhuksi piirin keskelle ja leikki alkaa uudestaan.

Kehon osa- laulu

Lauletaan yhdessä kehon osa- laulua, samalla kun tehdään liikkeitä ohjaajan esimerkin mukaan. Lauluja ja liikkeitä on myös mahdollista nopeuttaa.

"Pää, olkapää, peppu, polvet, varpaat, polvet, varpaat!"

Esimerkki loruja:

Päivän aloitus

Näin hyvä päivä alkaa: Rapsuta vasenta jalkaa,
Hyppää ilmaan tasahyppy, silitä otsalta ryyt,
Ravistele äksyt lattiaan, laita kiukut kattilaan,
Sekoita ja keitä, sitten kauas pois heitä!
Jos jonnekin jää mielipahaa, hiero pyöritellen mahaa,
sitten piirrä ilmaan sateenkaari ja avaa kasvoille hymylaari!

Pieni villakoira

Pienen pieni villakoira istui puun karahkoilla.
 Siellä se istui ja ihmetteli, kun kotiin tullut oli pieni veli.
 Illan suussa kotiin toivat, äiti, isä ja pieni poika,
 pienen pienen villakoiran, jolla oli tukka kuin muusikoilla.
 Sinne tänne pentu juoksi, repi, raastoi, haukkui ja puri.
 Kaikki temput pallero teki, karkuun oli päästävä ja heti.
 Näin totes pieni villakoira, joka istui puun karahkoilla.

Hammaspeikko

Harjaa hampaat aamuin illoin, pese kädet myös
 sä silloin.
 Kampaa hiukset useammin, leikkaa kynnet
 ahkerammin.
 Harjaa hampaat, huuhto suu,
 hammaspeikko lannistuu!

Leivon leipäsiä

Leivon leivon leipäsiä: suolaisia ja makoisia.
 Panen voita päälle, sokeria päälle.
 hyöritän, pyöritän. Tuikin puikin piikillä,
 Työnnän leivän uuniin – vaan kenelle sen annan ?
 Leivon leivon leipäsiä, makoisia maitoisia !
 Silitän.... Silitän..nakkaan, nakkaan uuniin ja suuhun!

Sormet

Peukalo kuin pieni muori, joka perunoita kuori.
 Etusormi vauvan suussa, on kuin nappu ruusupuussa.

Keskisormi keskimäinen, pitkä pieni jättiläinen.
Nimetön on sisko soma, jolla sormus on aivan oma.
Sikkusormi viidentenä, seisoo rivin viimeisenä.

Viikonpäivät

Maanantain makkarat tehtiin.
Tiistaina tikut vuolttiin.
Keskiviikkona keitto keitettiin.
Torstaina tupaan kannettiin.
Perjantaina perheelle annettiin.
Lauantaina liemi latkittiin.
Sunnuntaina suu pyyhittiin.

Harakka hyppii

Lausutaan runo ja tehdään siihen kuuluvat liikkeet:
Harakka hyppii maassa – Hypitään paikallaan.
Västäräkki keikkuu kivellä – Keinutaan puolelta toiselle.
Varpunen nokkii katolla – Koputetaan sormilla päätä.
Kissa köyristää selkäänsä – Köyristetään selkää.
Kaikki linnut pelkää – Vapistaan.
Tuolla ne jo lentää – Heilutetaan käsiä kuin siipiä.
Omaan pikku pesään – Tehdään käsistä pesä.

Esimerkki lauluja:

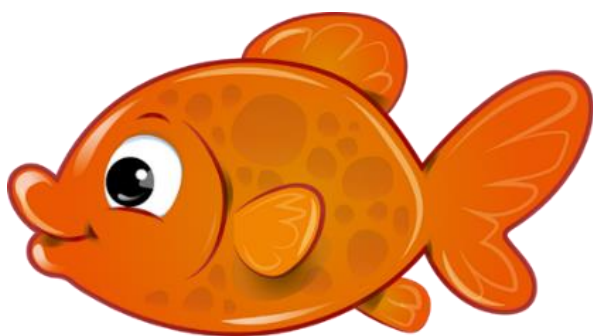
Pikkuiset kalat

Pikkuiset kalat ne lammessa ui,

pikkuinen äitikala huolestui.
Uikaa, uikaa jos osaatte!
Ja ne uivat ja uivat, sen uskotte!

Hop Hop, Däpä, Däpä
Hop Hop, Hui!

Hop Hop, Däbä, Däbä
Hop Hop Hui!
Ja ne uivat ja uivat sen uskotte!

Piiri pieni pyörii

Piiri pieni pyörii, lapset siinä hyörii.
Sormet sanoo SO SO SO, kengän kannat KO KO KO!

Piiri pieni pyörii, lapset siinä hyörii.
Kädet sanoo LIP LAP LAP, kengät kärjet LIP LAP LAP!

Piiri pieni pyörii, lapset siinä hyörii, toisiansa tervehtää,

Sitten paikoillensa jää!

Mummon kanat

Mummo kanasensa niitylle ajoi, pienet kanaset ne hyppeli.

Mummo kanasensa niitylle ajoi, pienet kanaset ne hyppeli.

Vaan metsässä hiipi se hiljainen kettu, niin viekas ja pitkä häntäinen.

Vaan metsässä hiipi se hiljainen kettu, niin viekas ja pitkä häntäinen.

Kettu nuoleskeli huuliansa, vesi herahti jo kielelle.

Kettu nuoleskeli huuliansa, vesi herahti jo kielelle.

Vaan mummopa päästi sen Mustinsa irti ja kettu jalat alleen sai.

Vaan mummopa päästi sen Mustinsa irti ja kettu jalat alleen sai.

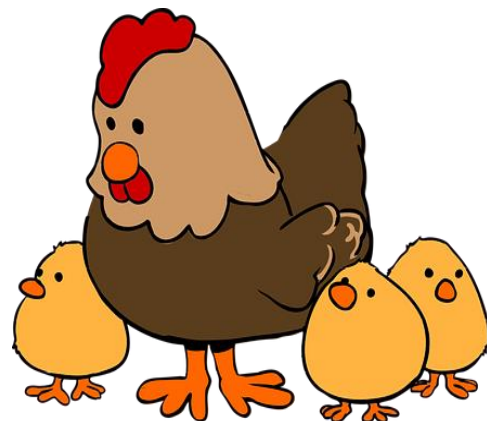
Mörri-Möykky tanssii

Mörri-möykky tanssii ja ruokopilli soi, ruokopillin tahdissa tanssiakin voi. Käännä nokka, käännä nokka näin, peikkotanssi tanssitaan nokka nurinpäin.

Mörri-möykky tanssii ja ruokopilli soi, ruokopillin tahdissa tanssiakin voi. Käännä kädet, käännä kädet näin, peikkotanssi tanssitaan kädet nurinpäin.

Mörri-möykky tanssii ja ruokopilli soi, ruokopillin tahdissa tanssiakin voi. Käännä jalat, käännä jalat näin, peikkotanssi tanssitaan jalat nurinpäin.

Mörri-möykky tanssii ja ruokopilli soi, ruokopillin tahdissa tanssiakin voi. Käännä korvat, käännä korvat näin, peikkotanssi tanssitaan korvat nurinpäin

Mörkö se lähti piiriin

Mörkö se lähti piiriin, tinttan tanttan tallallei. Mörkö se lähti piiriin, mörkö se lähti piiriin.

Mitähän se mörkö tahtoo, tinttan tanttan tallallei. Mitähän se mörkö tahtoo, tinttan tanttan tallallei.

Mörkö se tahtoo Kallen, tinttan tanttan tallallei. Mörkö se tahtoo Kallen, mörkö se tahtoo Kallen.

Kalle se lähti piiriin...

Mitähän se Kalle tahtoo...

Kalle se tahtoo Villen...

Ville se lähti piiriin...

jne... kunnes:

Kaikki on tulleet piiriin, tinttan tanttan tallallei. Kaikki on tulleet piiriin, tinttan tanttan tallallei.

Nallet tallustavat

Nallet tallustaa lammen rantaan onkimaan.
Pienin suuren kalan saa. Muut ei ollenkaan.

Nallet tallustaa mustikoita maistamaan.
Pienin marjat mussuttaa. Muut ei ollenkaan.

Nallet tallustaa sienimetsään poimimaan.
Pienin täyden korin saa. Muut ei ollenkaan.

Nallet tallustaa karhuluolaan nukkumaan.
Pienin hyvän unen saa. Muut ei ollenkaan.

Piippolan vaarilla oli talo

Piippolan vaarilla oli talo, hiiala hiiala hei!

Vaari se hoiteli lampaitansa, hiiala hiiala hei!
 Mää-mää siellä ja mää-mää täällä,
 siellä mää, täällä mää
 joka puolell' mää-mää, hiiala hiiala hei
 ...porsaitansa...röh-röh...
 ...lehmiänsä...muu-muu...

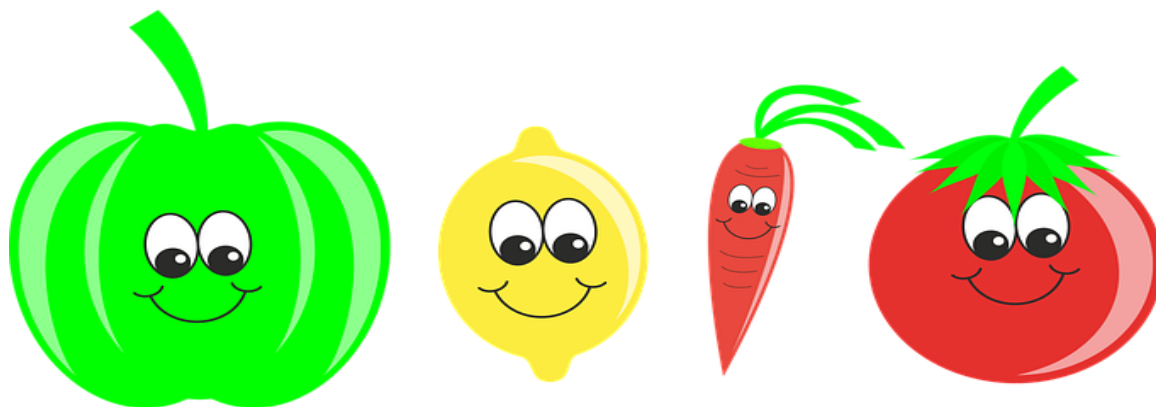
Laulun tukena voi käyttää eläin/maatila -kuvakortteja.

Popsi popsi porkkanaa!

Popsi, popsi porkkanaa, hampaita se vahvistaa.
 Nami nami nami nami porkkanaa, hampaita se vahvistaa.
 Haukkaa, haukkaa hedelmää, omenaa tai päärynää.
 Nami nami nami nami hedelmää, omenaa tai päärynää.
 Maista, maista mansikkaa, sitä ei voi vastustaa.
 Nami nami nami nami mansikkaa, sitä ei voi vastustaa.
 Popsi, popsi porkkanaa, maista, maista mansikkaa.
 Haukkaa, haukkaa hedelmää, vitamiinit sulle jää.

Laulun tukena voi käyttää hedelmä/vihannes –kuvakortteja.

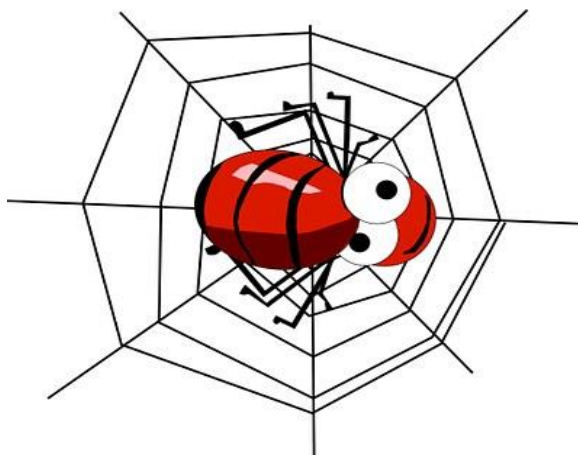

Jos sul lysti on

Jos sull lysti on,
 niin kätes yhteen lyö.
 Jos sull lysti on,
 niin kätes yhteen lyö
 Jos sull lysti on,
 niin tiedät sen,
 ja varmaan myöskin näytät sen.
 Jos sull lysti on,
 niin kätes yhteen lyö.
 ... niin sano: Tottakai!
 ... niin pöytään naputa
 ... niin jalkaa tömistä
 ... niin nouse seisomaan.

Hämä-hämähäkki

Hämä-hämähäkki kiipes langalle.
 Tuli sade rankka, hämähäkin vei.

Aurinko armas kuivas satehen,
hämä-hämähäkki kiipes uudelleen

Muura-muurahainen kortta kuljettaa,
ahkerasti työssään aina ahertaa.
Valmis on kohta keko komea,
muura-muurahainen kortta kuljettaa.

Heinä-heinäsiirkka soittaa viuluaan,
heinikossa hyppii sinne tänne vaan.
Pieni sinikello käypi nukkumaan,
heinä-heinäsiirkka soittaa viuluaan.

Ihme ja kumma

Auringossa aina varjo seuraa kulkijaa. Kun päivä painuu pilveen, niin varjo katoaa.

Maailmassa monta on ihmeellistä asiaa, se hämmästyttää, kummastuttaa pientä kulkijaa.

Siilillä on piikit, linnulla on höyhenet, pupulla ja oravalla turkit pehmoiset.

Maailmassa monta...

Muurahaiset aina rakentaa ja rakentaa, vaan eivätkö ne koskaan valmihiksi saa?

Maailmassa monta...

Matkamies käy rantaan lammen vettä juodakseen, niin peilikuva katsoo alta tyynen veen.

Maailmassa monta...

Mitenkähän lumpeet kelluu veden pinnalla, ja yhtä kevyt korento on niiden rinnalla?

Maailmassa monta...

Kalat asuu vedessä ja kuu ja tähdet taivaalla, mut lapset voivat purjehtia unilaivalla.

Maailmassa monta...

VINKKEJÄ MEDIAKASVATUKSEEN

- Kapun metsä 1-4 vuotiaille
- Smartkid Maths 4-8 vuotiaille
- Lolan ABC-juhlat 3-6 vuotiaille
- Ekapeli maahanmuuttajille

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Papunet.fi

Puhutaan.fi

Viitottu rakkaus.fi

Moped.fi, <http://www.moped.fi/materiaali/materiaalit-www1.html>

Osallisena verkossa.com <https://www.osallisenaverkossa.com/s2-materiaalit>

Opetushallitus,

https://www.oph.fi/download/177742_materiaaleja_suomen_kielen_opiskeluun.pdf

Peda.net, <https://peda.net/jyvaskyla/kielisuihkutus/kjm/kaikille-kielille>

Pinterest. fi (kuvakortteja, pelejä ja materiaaleja)

LÄHTEET:

- Hakamo, M-L. 2011. Puhekuplia. Lapsen puheen kielellisen tietoisuuden kehittäminen. Saarijärvi: Saarijärven Offset.
- Jaakkola, T., Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. 2000. Liikuntapedagogiikka. Bookwell oy: Juva.
- Kivelä-Taskinen, E. 2008. Rytmikylvyn pikkukuplat. Kultanuotti.
- Lukimat.fi. <http://www.lukimat.fi/lukeminen/materiaalit/ekapeli/ekapeli-maahanmuuttaja>
- Mickos, A., Carlson, I., Harju, H (toim.) 2006. Kielitaito puhkeaa kukkaan. Kieltä rikastuttavia leikkejä 3-6 vuotiaalle lapsille. Folkhälsan Mittnyland.
- Pollari, J. & Koppinen, M-L. 2000. Maahanmuuttajan kohtaaminen ja opettaminen. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Sata leikkiä. <https://www.xn--leikkipiv-12ac.fi/sata-leikkia/#Pienten%20lasten%20leikit>
- Viitottu rakkaus. <http://viitotturakkaus.fi/>

Lorut ja laulut koottu seuraavista lähteistä:

- Peda.net. <https://peda.net/yliornio/sp/vesselit/lauluja-ja-loruja>
- Wordpress. <https://varssyja.wordpress.com/loruja-aihealuetain/>
- Pedanet. <https://peda.net/kotka/varhaiskasvatus/kpl/ryhm%C3%A4t-1-2/ryhm%C3%A4-12/lauluja/pk> 8.9.2018
- Mickos, A., Carlson, I., Harju, H (toim.) 2006. Kielitaito puhkeaa kukkaan. Kieltä rikastuttavia leikkejä 3-6 vuotiaalle lapsille. Folkhälsan Mittnyland.

Kuvakorttien lähteet:

- Mahti- tunnekortit. https://storage.googleapis.com/tukiliitto-production/2017/09/mahti_tunnekortit_tulostusversio.pdf 8.9.2018
- Pedanet: <https://peda.net/jyvaskyla/kielisuihutus/kjm/kaikille-kielille>
Pinterest 8.9.2018
- Papunet. <http://papunet.net/materiaalia/kuvapankki>. 29.8.2018
- Folkhälsan: <https://www.folkhalsan.fi/barn/professionella/sprak/> 7.11.2018

Menetelmäpankin tekijät ovat kuvanneet edelle mainituilta sivuilta tulostettuja kuvakortteja ja liittäneet kuvat tähän menetelmäpankkiin. Kannen kuva on Wordin Online-mallista, jota on hyödynnetty menetelmäpankin pohjana. Muut tämän menetelmäpankin kuvitus kuvat ovat Pixabaysta.